

Neea-Sofia Filpus

NAISTEN ÄÄNESTYSINNON NOSTATTAMINEN

Vetoamisen keinot naisille suunnatuissa sanomalehtien
vaalimainoksissa vuonna 1907

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta
Aineopintojen tutkielma
Lokakuu 2020

TIIVISTELMÄ

Neea-Sofia Filpus: Naisten äänestysinnon nostattaminen – Vetoamisen keinot naisille suunnatuissa sanomalehtien vaalimainoksissa vuonna 1907

Aineopintojen tutkielma
Tampereen yliopisto
Historian tutkinto-ohjelma
Lokakuu 2020

Tutkin aineopintojen tutkielmassani naisille suunnattuja sanomalehtien vaalimainoksia. Ajallisesti rajasin tutkimukseni koskemaan ensimmäisiä eduskuntavaaleja. Tarkastelen vaalimainoksia ajalla 15.02.1907-15.03.1907. Pyrin saamaan mainosten avulla selville, millä keinoilla naisia innostettiin äänestämään? Mitkä puolueet ja ehdokkaat suuntasivat mainoksia naisille? Oliko vaalimainosten tarkoituksena kerätä ääniä ehdokkaalle tai puolueelle?

Päälähteenäni toimivat 15.02.1907-15.03.1907 ilmestyneet levikiltään suurimmat porvarilliset suomenkieliset sanomalehdet, Helsingin Sanomat, Uusi Aura sekä Aamulehti. Vastaan tutkimuskysymyksiini analysoimalla aineistoani sisällönanalyysin avulla. Metodini avulla muodostin aineistosta kategorioita, jotka ovat arvot ja ominaisuudet, yhteiskunnallinen ja historiallinen vastuu sekä järki.

Tutkimukseni lopputulos on, että vaalimainoksien tarkoitus oli vedota naisille tärkeisiin yhteiskunnallisiin arvoihin, faktoihin sekä yhteiskunnalliseen velvollisuuteen ja äänestyshetken historiallisuuteen. Osa mainoksista sisälsi naisille myös käskyn äänestämisestä. Eri puolueiden ja ehdokkaiden vaalimainokset olivat hyvin samankaltaisia ja niiden tehtävänä oli saada naiset äänestämään vaalimainoksen tehnyttä ehdokasta ja joissain poikkeustapauksissa myös puoluetta. Yleensä puolueiden tarkoituksena oli saada naiset vain ylipäättänsä äänestämään.

Ensimmäisissä eduskuntavaaleissa vaalimainokset olivat erittäin pelkistettyjä. Analysoimissani vaalimainoksissa ei ollut kuvia, symboleita tai karikatyyreja, vaan ne sisälsivät ainoastaan tekstiä ja osa tekstistä saattoi olla lihavoitua. Mainosten pituus vaihteli hieman, osa oli pidempiä ja osa hieman lyhyempiä.

Eniten lehdissä mainostivat Suomalainen puolue ja puolueen ehdokkaat Aleksandra Gripenberg sekä Hedvig Gebhard, jotka julkaisivat lehdissä omia ehdokasilmoituksiaan. Nuorsuomalainen puolue mainosti itseään myös jonkin verran. Muiden puolueiden mainoksia ei analysoimistani lehdistä löytynyt. Tämä johtuu luultavasti siitä, että tutkimani lehdet, puolueet sekä ehdokkaat olivat porvaritaustaisia.

Avainsanat: naiset, sisällönanalyysi, Uusi Aura, Helsingin Sanomat, Aamulehti, äänestäminen, vaalimainonta, raittiusliike, naisasialiike, eduskuntavaalit, 1907, Aleksandra Gripenberg, Hedvig Gebhard, Suomalainen puolue, Nuorsuomalainen puolue.

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

Sisällysluettelo

1. Johdanto	1
2. Äänioikeuden taustatekijät	4
2.1. Raittiusliike naisten yhteiskunnallisen heräämisen taustana	4
2.2. Naisliike ja naisasialiike yhteiskunnan uudistajina	5
2.3. Suurlakko valtiopäivä uudistuksen taustalla	6
2.4. Suomen uusi valtiopäiväjärjestys	8
3. Ensimmäiset vaalit – naisia eduskuntaan	10
4. Ylös naiset äänestämään!	11
4.1. Arvot: tasa-arvoinen, raitis, siveellinen ja uskonnollinen nainen	12
4.2. Jokaisen naisen velvollisuus	16
4.3. Järkevä nainen äänestää listalta naista	18
5. Lopuksi	20
Lähde- ja kirjallisuusluettelo	23
Liitteet	27
Liite 1. Suomalaiseen puolueen mainos Aamulehdessä	27
Liite 2. Hedvig Gebhardin mainos Aamulehdessä	27
Liite 3. Suomalaisen puolueen mainos	28

1. Johdanto

Suomen naiset käyttivät ensimmäisinä maailmassa vaalikelpoisuuttaan. Lisäksi suomalaisille naisille myönnettiin ensimmäisinä eurooppalaisina tasavertainen äänioikeus vuonna 1906. Äänioikeus ei pohjautunut säätyyn, ihonväriin, uskontoon tai rotuun. Suomalaiset naiset eivät kuitenkaan olleet ensimmäisiä maailmassa, jotka saivat äänioikeuden. Naiset olivat saaneet äänioikeuden Uudessa-Seelannissa vuonna 1893, Pitcairnin saarilla vuonna 1838 ja Australiassa vuonna 1902. Lisäksi naiset saivat äänioikeuden Yhdysvalloissa New Jersey osavaltiossa vuonna 1787, mutta menettivät oikeutensa vuonna 1807 miesten yleisen äänioikeuden tullessa voimaan. Vaalikelpoisuutta naisille ei kuitenkaan myönnetty, paitsi Australiassa. Siellä naiset eivät kuitenkaan käyttäneet vaalikelpoisuuttaan ennen vuotta 1959.¹

Ensimmäisistä eduskuntavaaleista asti Suomen naiset ovat olleet sekä ääni- että vaalikelpoisia. Naiset ovat myös käyttäneet näitä oikeuksia ja mahdollisuuksia alusta asti. Ensimmäiseen eduskuntaan vuonna 1907 valittiin 19 naiskansanedustajaa eri puolueista.² Naisten kohtalaisen hyvä menestys ensimmäisissä eduskuntavaaleissa johti siihen, että halusin tutkia ensimmäisten eduskuntavaalien aikana puolueiden ja ehdokkaiden sanomalehtien vaalimainoksia. Rajasin vaalimainosten tutkimisen naisille suunnattuihin vaalimainoksiin. Halusin tutkimukseni avulla nähdä, millä tavalla ensimmäiset kansanedustajaehdokkaat ja puolueet innostivat naisia äänestämään. Hovi-Wasastjernan tutkimuksesta selviää myös, että varsinainen poliittinen vaalimainonta alkoi ensimmäisistä eduskuntavaaleista, mikä osaltaan innosti minua tutkimaan vaalimainoksia.³

Tutkimani vaalimainokset voidaan lukea poliittiseksi mainonnaksi ja niiden tarkoituksena oli vaikuttaa kohderyhmänsä kautta vaalien lopputulokseen. Vaikuttaminen tapahtui yleensä propagandan välityksellä eli aatteen tai opin järjestelmällisen levittämisen kautta. Aatteet ja opit, joita mainoksissa käytettiin heijastelevat sen ajan yhteiskuntaa ja kulttuuria. Vaalimainonta edisti myös vallanhankkimista.⁴ Tuohon aikaan sensuuri oli voimakasta,

---

¹ Sulkunen 1997, 11-13.

² Korppi-Tommola 2005-2007.

³ Hovi-Wasastjerna 1999, 8 & 12.

⁴ Ibid.

mutta jätän omassa tutkimuksessani sensuurin vaikutukset huomioimatta. Tutkimuksessani avaan aatteita, arvoja ja tapoja, joiden avulla naisia houkuteltiin äänestämään.

Päälähteinäni tutkimuksessa toimivat suurimmissa vaalipiireissä ilmestyneet suomenkieliset sanomalehdet Helsingin Sanomat, Uusi Aura ja Aamulehti.⁵ Sanomalehtien vaikutusalueet sijaitsivat eri vaalipiireissä,⁶ ja niiden levikit olivat Suomen suurimpia 1900-luvun alussa.⁷ Rajaaminen vaalipiirien sekä levikkien mukaan johti siihen, että kaikki tutkimani lehdet olivat porvarillista ideologiaa kannattavia lehtiä.⁸ Analysoin sanomalehtiä 15.02.1907-15.03.1907, sillä vaalimainoksia ei ilmaantunut kyseisissä sanomalehdissä aikaisemmin. Tämä johtui siitä, että ennakkoäänestysmahdollisuutta ei ollut,⁹ joten äänestys oli mahdollista vain vaalipäivinä 15.03.1907 ja 16.03.1907.¹⁰

Yhteensä naisille suunnattuja vaalimainoksia löytyi kyseisistä sanomalehdistä 26 kappaletta. Tutkimukseni pääkysymys on, millaisia vaalimainoksia naisille suunnattiin ensimmäisissä eduskuntavaaleissa? Tutkin, millä keinoilla mainosten tekijät innostivat naisia äänestämään vaaleissa? Mitkä puolueet tai ehdokkaat suuntasivat mainoksia naisille? Oliko vaalimainosten tarkoituksena kerätä ääniä ehdokkaalle tai puolueelle?

Tutkimuksessani pitää ottaa huomioon se, että naisille suunnattuja vaalimainoksia voi kyseisissä lehdissä olla enemmänkin. Omat tutkimani ja analysoimani naisille suunnatut vaalimainokset löysin kansalliskirjaston digitaalisten aineistojen kokoelmasta. Hain naisille suunnattuja mainoksia rajaamalla haun ajallisesti sekä hakusanoilla: *äänestä* ja *naiset*. Hakukone teki näiden sanojen pohjalta erilaisia taivutuksia. Yritin hakea myös hakusanalla vaalimainos ja kirjoitin hakukenttään eduskuntaan päässeiden kansanedustajien nimiä. Nämä haut eivät kuitenkaan tuottaneet tuloksia.

Käytän tutkimukseni kategorioiden tekemiseen induktiivista sisällönanalyysiä. Kategorioiden tehtävänä on kuvailla tutkittavaa ilmiötä sekä rakentaa tutkittavasta ilmiöstä käsitteellinen systeemi.¹¹ Käsitteellistämisen ja kategorisoinnin avulla sain vastattua omiin

---

⁵ Kansalliskirjasto: Sanomalehtikirjasto: *Aamulehti, Helsingin Sanomat, Uusi Aura* 1907. Oikeusministeriö, 6.

⁶ Vaalipiirejä oli yhteensä 16. Ks. Oikeusministeriö, 6.

⁷ Nygård 1987, 57-61 & 79-84.

⁸ Ibid.

⁹ Oikeusministeriö, 20.

¹⁰ Eduskunta.

¹¹ Elo & Kyngäs 2007, 108.

tutkimuskysymyksiini. Lisäksi sain tutkimani ilmiöt näkyvään muotoon ja selitettyä analyysini tulokset ymmärrettävästi lukijalle. Aloitin lähteiden kategorisoinnin lukemalla kaikkien sanomalehtien naisille suunnatut vaalimainokset. Tämän jälkeen kysyin vaalimainoksilta tutkimukseni alakysymykset, joiden pohjalta sain muodostettua naisten äänestysinnon nostattamiseen pohjautuvat kategoriat. Käytin kategorisointini apuna Elon ja Kyynkään esittelemää sisällönanalyysiä.¹²

Tutkimuskirjallisuutta etsiessäni löysin Hovi-Wasastjernan tutkimuksen vaalimainoksista. Muita tutkimuksia ensimmäisten eduskuntavaalien vaalimainoksista en löytänyt. Hovi-Wasastjernaltakin löysin vain yhden teoksen, joka keskittyy poliittisen mainonnan tarkasteluun vuosina 1907-1999. Tutkimuksen aikaväli on todella pitkä, minkä vuoksi hän ei mielestäni pystynyt paneutumaan kovinkaan syvällisesti eri vaalien poliittiseen mainontaan. Käytän kuitenkin teosta oman vaalimainostutkielmani pohjana. Vertaan myös viimeisessä kappaleessa hänen tutkimustuloksiaan omiin tutkimustuloksiini.

Hovi-Wasastjernan tutkimuksen lisäksi löysin biografeja ensimmäisistä naiskansanedustajista. Korpinurmi oli tehnyt biografin Aleksandra Gripenbergistä, Mäkinen ja Sysiharju Hedvig Gebhardista ja Uusitalo Fiina Pietikäisestä.¹³ Nämä tutkimukset keskittyvät kuitenkin valittujen naisten elämäkertaan ja sen aikaiseen yhteiskuntaan. Biografit eivät suoranaisesti liity ehdokkaiden tekemiin vaalimainoksiin. Käytän biografeja kuitenkin tutkimukseni pohjana analysoidessani ehdokkaiden ehdokasilmoituksia.

Tutkimukseni rakenne etenee siten, että aluksi esittelen kontekstissa valtiopäiväjärjestykseen, vaalilakiin sekä yleiseen ja yhtäläiseen äänioikeuteen vaikuttaneet tapahtumat. Kontekstin jälkeen siirryn avaamaan ensimmäisiä eduskuntavaaleja ja sen erityispiirteitä. Tämän jälkeen keskityn analyysiin sekä sen avaamiseen lukijalle. Lopuksi vedän tutkimukseni tulokset yhteen loppuluvussa. Tutkimuksen lopusta löytyy myös lähdeluettelo sekä osa analysoimistani vaalimainoksista liitteinä.

---

¹² Elo & Kyngäs 2007, 109.

¹³ Ks. Korpinen 2007; Mäkinen & Sysiharju 2006; Uusitalo 2013.

2. Äänioikeuden taustatekijät

Naisten äänioikeuden saamisen taustalla vaikuttivat monet tekijät ja liikkeet, esimerkiksi raittiusliike, naisasialiike sekä suurlakko. Naisten äänioikeutta pyrittiin edistämään yleisen ja yhtäläisen äänioikeuskysymyksen kautta muun muassa naisten yhteiskunnallisen järjestäytymisen avulla. Naisten oma aktiivisuus ei kuitenkaan ollut ainoa tekijä, joka auttoi yleisen ja yhtäläisten äänioikeuden toteutumista, sillä myös miehet osallistuivat esimerkiksi suurlakkoon. Osa miehistäkin kannatti yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden toteutumista.¹⁴

Puhun tutkimuksessani naisista usein yhtenä ryhmänä, mutta tutkimuksen edetessä lukija tulee huomaamaan, etteivät kaikki eri yhteiskuntaluokkien naiset pyrkineet edistämään yleistä ja yhtäläistä äänioikeutta kaikille naisille. Yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden kokemasta pienestä vastustuksesta huolimatta se tuli voimaan lakimuutoksella vuonna 1906. Ensimmäiset eduskuntavaalit pidettiin 15.03. ja 16.03. vuonna 1907.¹⁵ Tässä luvussa keskityn tarkastelemaan, millaisten aatteiden ja liikkeiden pohjalta äänioikeuskysymystä ajettiin 1800-1900-lukujen taitteessa.

2.1. Raittiusliike naisten yhteiskunnallisen heräämisen taustana

Raittiusliike oli suomalaisen järjestökentän ensimmäisiä järjestäytyneitä liikkeitä.¹⁶ Liike pysyi myös määrällisesti suurimpana vuoteen 1896 asti.¹⁷ Raittiusliike oli ensimmäinen yhteiskunnallisen osallistumisen kanava naisille ja toimi naisten poliittisen aktivoitumisen edistäjänä.¹⁸ Raittiusinnostus saavutti huippunsa juuri ennen Suurlakkoa vuonna 1904.¹⁹ Keskeisenä aatteena ja ideologiana oli raittiuden edistäminen koko yhteiskunnassa. Raittius myös yhdistettiin 1900-luvun alun yhteiskunnassa sivistykseen ja rauhaan.²⁰ Päätaavoitteena ja aatteena oli alkoholilainsäädännön uudistaminen eli kieltolain voimaan saattaminen. Lisäksi 1900-luvun alussa raittiusliike alkoi vaatia myös yleistä ja yhtäläistä äänioikeutta.²¹

---

¹⁴ Koskinen 1997; Sulkunen 1986; Sulkunen 1991; Sulkunen 1997; Sulkunen 2006; Tikka 2009.

¹⁵ Eduskunta.

¹⁶ Sulkunen 1986, 239-240; Sulkunen 1991, 38.

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Sulkunen 1991, 42.

¹⁹ Sulkunen 1986, 239-240; Sulkunen 1991, 38.

²⁰ YLE 2017.

²¹ Sulkunen 1986, 206; Sulkunen 2006, 41.

Raittiusliikkeen aate ja ideologia raittiista yhteiskunnasta ja alkoholilainsäädännön tiukentamisesta kosketti erityisesti yhteiskunnan naisia, säädystä riippumatta. Naisten suuri edustus liikkeessä saattoi johtua siitä, että he kärsivät miestensä suuresta alkoholin käytöstä. Suuri kulutus saattoi olla yhteydessä naisiin kohdistuneeseen väkivaltaan tai perheen taloudellisen tilanteen huonontumiseen, sillä kotitalouden vauraus oli vielä 1900-luvun alussa riippuvainen miehen palkasta. Nämä alkoholin aiheuttamat negatiiviset seikat saivat eri säätyjen naiset kokoontumaan yhteen ja keräämään voimansa ongelman ehkäisemiseksi ja poistamiseksi.

Työläisnaiset olivat hyvin edustettuina liikkeessä verrattuna muiden säätyjen naisiin.²² Tämä vaikutti siten, että yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden edistäminen nousi liikkeen agendalle.²³ Työläisnaiset ajoivat yleistä ja yhtäläistä äänioikeutta sen vuoksi, että myös työläismiehillä oli heikko edustus säätyvaltiopäivillä. Tietyillä yksittäisillä naispuolisilla henkilöillä oli varmasti myös vaikutusta siihen, että äänioikeuskysymys saatiin nostettua raittiusliikkeen yhdeksi tavoitteeksi. Näihin lukeutui muun muassa Miina Sillanpää, joka toimi aktiivisesti sekä työläisnaisliikkeessä että raittiusliikkeessä.²⁴ Työläisnaisliikkeelle äänioikeuskysymys oli elintärkeä.

Porvariston naiset eivät niinkään kannattaneet yleistä ja yhtäläistä äänioikeutta, vaikka hekin olivat edustettuina raittiusliikkeessä. Porvaristosäätyyn kuuluvat naiset halusivat äänioikeuden ainoastaan sivistyneille naisille.²⁵ Tämä johtui siitä, että porvariston miehillä oli edustusta säätyvaltiopäivillä toisin kuin työläismiehillä. Raittiusaate yhdisti kuitenkin erilaisia naisia toimimaan yhteen. Raittiusliike sai edistettyä päämääriään joukkovoimansa avulla ja linkittyessään eri järjestöihin jäsentensä kautta.

2.2. Naisliike ja naisasialiike yhteiskunnan uudistajina

Raittiusliikkeen lisäksi naisia kerääntyi naisliikkeeseen. Liike sai alkunsa Suomessa 1800-luvun lopulla, koska naiset olivat kyllästyneitä epätasa-arvoiseen asemaansa yhteiskunnassa. Liikkeen tehtävänä oli muuttaa naisiin liitetyjä traditionaalisia käsityksiä

---

²² Sulkunen 2006, 41.

²³ Sulkunen 2005-2007.

²⁴ Sulkunen 1991, 80.

²⁵ Sulkunen 1991, 42; Sulkunen 2005-2007.

sekä nostaa naisten yhteiskunnallista asemaa. Liikkeen pohjalta syntyi erilaisia järjestöjä, kuten Suomen Naisyhdistys ja Unionin Naisasialiitto,²⁶ jotka ovat edelleen toiminnassa.

Yhdistysten jäsenet koostuivat lähinnä yläluokan naisista. Heidän tarkoituksenaan oli kuitenkin saada yhdistyksiinsä mukaan kaikkien säätyjen naiset, sillä yläluokan naiset katsoivat alaluokkaisten naisten sivistämisen osaksi naisasiayhdistysten agendaa. Sivistystyötä tehtiin luentojen, lehtisten sekä Martta-yhdistyksen perustamisen välityksellä.²⁷ Martta-yhdistyksen tehtävänä oli sivistyneiden ja yläluokan naisten avulla sivistää alemman luokan naisia.²⁸ Sivistyksen tavoitteena oli luoda terve, ahkera, raitis sekä moraalinen ja siveellinen kansakunta. Tässä toiminnassa naiset äiteinä ja kasvattajina olisivat avainasemassa.²⁹

Yläluokan naiset yrittivät yhdistysten avulla saada oman ideologiansa läpi muun muassa äänioikeuskysymyksessä.³⁰ Porvariston naiset kannattivat ainoastaan yläluokan naisten äänioikeutta eivätkä yleistä ja yhtäläistä äänioikeutta, sillä he katsoivat alemman luokan ihmisten olevan epäkypsiä täysivaltaiseen kansalaisuuteen.³¹ Naisasiayhdistykset eivät tämän kysymyksen vuoksi saaneet laajaa kannatusta alemman naisväestön joukossa.³² Tästä syystä työläisnaiset sekä maaseudun naiset perustivat palkkatyösuhteen innoittamina omia liittojaan, yhdistyksiään sekä liittyivät sosiaalidemokraattiseen puolueeseen.³³

2.3. Suurlakko valtiopäivä uudistuksen taustalla

Yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden edistämisen huipennus oli suurlakko. Tämä johtuu siitä, että suurlakkoon osallistuivat eri säädyistä tulleet miehet ja naiset sekä monet kansanliikkeet. Suurlakko oli myös viimeinen konkreettinen teko kansalaisyhteiskunnalta yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden eteen. Yleinen ja yhtäläinen äänioikeus tuli voimaan suurlakon jälkeen tsaarin antaman marraskuun manifestin ja uuden valtiopäiväjärjestyksen myötä.³⁴

---

²⁶ Sulkunen 1991, 31-37.

²⁷ Ollila 1994, 53; Sulkunen 1991, 33-34.

²⁸ Ollila 1994, 53.

²⁹ Sulkunen 1991, 33-34.

³⁰ Ibid.

³¹ Ollila 1994, 53.

³² Sulkunen 1991, 35.

³³ Sulkunen 1991, 39-40.

³⁴ Tikka, 2009, 267.

Suurlakko alkoi Suomessa loka-marraskuun vaihteessa vuonna 1905.³⁵ Virallisesti lakko julistettiin alkaneeksi 30.10.1905.³⁶ Lakon puhkeamisen taustalla oli Japanin sota, jonka Venäjä oli hävinnyt. Tämä aiheutti Venäjällä alkuvuodesta 1905 suuria lakkoja sekä mielenosoituksia.³⁷ Mielenosoitukset ja erilaiset lakot levisivät emämaasta myös Suomeen.

Suomessa lakkoliikehdintä keskittyi pääasiassa kaupunkeihin, mutta maaseudullakin järjestettiin lakkokokouksia.³⁸ Ne eivät välttämättä olleet yhtä organisoituja kuin Venäjällä eikä lakkoilu edennyt suuriin väkivaltaisuuksiin. Tämä johtuu siitä, että Suomessa eri ryhmät lähtivät improvisoidusti mukaan lakkoiluun.³⁹ Ryhmillä oli myös toisistaan poikkeavat tavoitteet, joita pyrkivät lakkoilemalla saavuttamaan.⁴⁰

Lakkoilijoita oli Suomessa monenlaisia. Osa lakkoilijoista halusi palauttaa Suomeen perustuslailliset oikeudet, jotka olivat vallinneet ennen Venäjän aloittamia sortotoimia. Jotkut lakkoilijoista ajoivat puolestaan demokraattisia kansalaisyhteisyyksiä eli yleistä ja yhtäläistä äänioikeutta kaikille. Suurimman kannatuksen yleinen ja yhtäläinen äänioikeus sai sosiaalidemokraattien eli työväen piirissä. He olivat valmiita saattamaan äänioikeusuudistuksen voimaan radikaaleillakin keinoilla. Perustuslailliset ja vanhasuomalaiset olivat myös yleisen ja yhtäläisen äänioikeustavoitteen takana, mutta he halusivat saattaa sen voimaan yhteiskunnassa laillisia teitä pitkin.⁴¹ Porvaristo pelkäsi puolestaan yleistä ja yhtäläistä äänioikeutta, sillä se tulisi heikentämään heidän asemaansa.⁴² Osa lakkoilijoista kannatti sosialistista vallankumousta ja jonkin verran lakkoiluun päätyi mukaan myös ihmisiä, joilla ei ollut minkäänlaista käsitystä omista tavoitteistaan tai lakkoilua edeltäneiden tapahtumien kulusta.⁴³

Suurlakko nähtiin keinona ajaa yleistä ja yhtäläistä äänioikeutta. Tämä vuoksi pelkästään naisten äänioikeutta ei suurlakossa ajettu erikseen, sillä naiset kuuluivat yhteiskunnallisiin ryhmiin. Suomen lakkoilun aktiivisimmat ryhmät saattoivat saada inspiraatiota omaan

---

³⁵ Sulkunen 2006, 53-54.

³⁶ Tikka 2008, 23.

³⁷ Tikka 2009, 48 & 59.

³⁸ Tikka 2008, 23.

³⁹ Tikka 2009, 56.

⁴⁰ Ibid.

⁴¹ Sulkunen 2006, 54-56.

⁴² Sulkunen 2006, 53-58.

⁴³ Ibid.

toimintaansa Venäjältä, sillä lehdistöllä oli suuri rooli Venäjän levottomuuksien seuraamisessa.⁴⁴ Lehdet kirjoittivatkin emämaan levottomuuksista varsin suorasanaisesti sensuurista huolimatta.⁴⁵

Suomen suurlakko ei ehtinyt kestää kauaa, kunnes se loppui tsaarin julkaisemaan marraskuun manifestiin marraskuussa vuonna 1905. Manifesti sisälsi kirjauksen yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden toteutumisesta ja senaatin tehtävästä valmistella tämä uudistus valtiopäiville.⁴⁶ Lisäksi tsaari lupasi palauttaa marraskuun manifestin myötä Suomeen myös lailliset olot eli ennen sortovuosia edeltäneet lait.⁴⁷ Lakon nopean loppumisen syynä saattoi olla Suomessa syntynyt hallitsematon joukkovoiman voimakas painostus, sillä yhteydet emämaahan olivat poikki lakkoilijoiden vuoksi. Toinen syy voi olla se, että Venäjä puolestaan halusi lopettaa Suomen lakkoilun nopeasti, sillä maa oli suuressa ahdingossa sisäpoliittisesti johtuen omasta lakostaan ja ulkopoliittisesti hävittyään Japanin sodan.

2.4. Suomen uusi valtiopäiväjärjestys

Naisten saama ääni- ja vaalioikeus ensimmäisissä eduskuntavaaleissa vuonna 1907 oli monen tekijän summa. Ääni- ja vaalioikeuden saaminen ei riippunut ainoastaan kansalaisyhteiskunnan aktivoitumisesta, järjestöjen ja liikkeiden perustamisesta, lakoista tai mielenosoituksista. 1900-luvun alkupuolella vallinneet lait esimerkiksi hallintomuodosta olivat Kustaa III:n ajalta. Tuon ajan lait ja valtiopäiväjärjestys eivät tunteneet yleistä ja yhtäläistä äänioikeutta. Yleisen äänioikeuden vuoksi Suomen lakeja piti muuttaa, jotta muutos oli lainvoimainen. Suomi sai tämän johdosta uuden valtiopäiväjärjestyksen vuonna 1906, joka mahdollisti kaikille 24-vuotiaille yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden pieniä poikkeuksia lukuun ottamatta.⁴⁸ Lakimuutosta yritettiin saada kuitenkin monta kertaa aikaisemminkin läpi ennen suurlakkoa.

Ensimmäisenä Suomen naisten äänioikeuden nosti esille Minna Canth kirjoitustensa kautta vuonna 1884. Myös Suomen Naisyhdistys otti asian esille 1884 ja Naisasialiitto otti naisten äänioikeuden keskeiseksi tavoitteeksi vuonna 1892. Naiset tekivät myös säätyvaltiopäiville

---

⁴⁴ Tikka 2009, 59.

⁴⁵ Ibid.

⁴⁶ Kansallisarkisto, Suomen suuriruhtinaanmaan asetuskokoelma, 1905, n:o 49.

⁴⁷ Sulkunen 2006, 58.

⁴⁸ Suomen Suuriruhtinaanmaan valtiopäiväjärjestys 1906 & poikkeukset 5 §.

erilaisia anomuksia koskien naisten äänioikeutta, sisältäen samat rajoitukset kuin miehilläkin. Kyseisiä anomuksia ei kuitenkaan koskaan hyväksytty. Tämä johti lakkoihin ja mielenosoituksiin niin naisyhdistysten, liikkeiden kuin puolueidenkin keskuudessa.⁴⁹ Äänioikeus saatiin miehille ja naisille samoilla ehdoilla vasta tsaarin manifestin myötä, sillä ennen tätä suurin osa miehestäkin oli ollut ilman äänioikeutta.⁵⁰ Marraskuun manifestin antamisen jälkeen säätyvaltiopäivät ryhtyivät toteuttamaan uudistusta eduskunnan uudistuskomitean kanssa.⁵¹ Suomen lainsäädäntö tarvitsi valtavan suuren muutoksen hallitsijakeskeisyydestä kansakeskeisyyteen, jotta eduskuntaudistus toimisi laillisesti oikealla tavalla.

Uusi valtiopäiväjärjestys tuli voimaan 20.07.1906.⁵² Vaalilaki tuli voimaan samana päivänä. Vaalilaki piti sisällään muun muassa tiedot vaalipiireistä, valitsijayhdistyksistä ja vaaliliitoista sekä vaalien toimenpiteistä.⁵³ Uudet lait eli valtiopäiväjärjestys sekä vaalilaki toivat mukanaan paljon uudistuksia suomalaiseen yhteiskuntaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 1 §:n mukaan Suomen valtiopäiville kokoontui eduskunta, joka edusti Suomen kansaa. 2. ja 3. §:ssä lukee, että eduskunta oli kaksikamarinen ja edustajavaalit olivat joka kolmas vuosi. 4 §:ssä todetaan, että edustajat valittiin välittömällä ja suhteellisilla vaaleilla. Suurin yhteiskunnallinen muutos näkyy 5 §:ssä, jossa lukee, että jokainen 24-vuotta täyttänyt Suomen kansalainen oli oikeutettu valitsemaan edustajansa, joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta.⁵⁴ Naiset eivät olleet tämän jälkeen enää poliittisen yhteiskunnallisen elämän ulkopuolella, vaan heillä oli laillinen lupa äänestää vaaleissa sekä asettua ehdolle, jos he täyttivät valtiopäiväjärjestyksessä mainitut ehdot eli olivat vaalikelpoisia⁵⁵.

---

⁴⁹ Ibid.

⁵⁰ Ibid.

⁵¹ Ibid.

⁵² Ibid.

⁵³ Vaalilaki 1906.

⁵⁴ Suomen Suuriruhtinaanmaan Valtiopäiväjärjestys 1906, 1-5 §.

⁵⁵ Vaalikelpoisuuteen pätee samat kriteerit kuin äänikelpoisuuteen. Suomen Suuriruhtinaanmaan Valtiopäiväjärjestys 1906, 6 §.

3. Ensimmäiset vaalit – naisia eduskuntaan

Ensimmäiset eduskuntavaalit pidettiin 15.03.-16.03.1907.⁵⁶ Äänestää sai äänestyspäivänä kello 09.00-20.00 välisenä aikana. Ennakkoäänestystä ei pidetty. Kansalaisten tehtävänä oli vaaleissa äänestää kansanedustajaehdokkaista 200 edustajaa yksikamariseen eduskuntaan. Yhteensä äänioikeutettuja oli 1 272 873. Miehiä tästä määrästä oli 606 802 ja naisia 666 071. Poikkeuksien vuoksi tilastojen mukaan henkikirjoissa olevista vain 45% kansalaisista oli äänioikeutettuja ja vaalikelpoisia.⁵⁷

Ensimmäiset eduskuntavaalit olivat välittömät ja suhteelliset listavaalit. Maa oli jaettu ensimmäisissä vaaleissa 16 vaalipiiriin, joista suurin oli Uudenmaan läänin vaalipiiri. Sieltä valittiin 23 kansanedustajaa eduskuntaan. Pienin vaalipiiri oli puolestaan Lapin vaalipiiri, josta valittiin vain yksi edustaja. Ensimmäisten eduskuntavaalien aikaan Suomeen muodostui neljä merkittävää puoluetta: Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue, Suomalainen puolue, Nuorsuomalainen puolue ja Ruotsalainen puolue. Nämä puolueet olivat merkittäviä sen vuoksi, että ne olivat maan suurimpia ja asettivat ehdokkaita jokaisessa vaalipiirissä.⁵⁸ Vaaleissa nähtiin myös pienempiä puolueita kuten esimerkiksi Kristillismielisiä ja Maalaisliitto. Puolueiden oli mahdollista tehdä vaaliliittoja. Vaaleissa puolueet ja ehdokkaat nostivat itseään esille vaalimainonnan lisäksi kansankokouksien ja iltamien avulla.⁵⁹

Vaalien tuloslaskenta oli valmis jokaisesta vaalipiiristä vasta 02.04.-05.04.1907. Tulokset tulivat nykyaikaan verrattuna melko myöhään, sillä tuloksien julkistamispäivämäärästä ei oltu sovittu etukäteen. Eduskunta pääsi aloittamaan varsinaisen työnsä siis vasta toukokuussa 1907. Eduskunta pysyi toiminnassa vain vuoden ennen kuin se hajotettiin tsaarin toimesta. Tsaari pystyi määräämään uudet vaalit toimitettavaksi

---

⁵⁶ Eduskunta.

⁵⁷ Henkilö, joka oli vakinaisessa sotapalveluksessa tai ei ollut henkikirjoilla maassa kolmen viimeisen vuoden aikana ei ollut ääni- tai vaalikelpoinen. Lisäksi, mikäli henkilö oli holhouksen alaisena tai jättänyt veronsa maksamatta kahden viimeisen vuoden aikana, ei hänellä ollut oikeutta äänestää tai olla ehdolla vaaleissa. Myös henkilö, joka oli jatkuvasti vaivaishoidon varainen, luovuttanut omaisuutensa velkojille tai ei ollut vahvistanut pesätilaansa ei saanut ottaa osaa vaaleihin. Henkilö, joka oli tuomittu irtolaisuudesta tai oli maanpalvelukseen kelvoton, tai jos oli ostanut ääniä ja häirinnyt vaalien vapautta ei saanut äänestää tai asettua ehdolle eduskuntavaaleissa. Oikeusministeriö, 1-20.

⁵⁸ Oikeusministeriö, 6-24.

⁵⁹ Ibid.

valtiopäiväjärjestyksen mukaan,⁶⁰ mikäli hän katsoi tämän tarpeelliseksi. Eduskunnan hajottaminen saattoi johtua tsaarin vallan näyttämisestä tai siitä, ettei Suomen eduskunta tehnyt tsaaria miellyttäviä päätöksiä.

Ensimmäisissä eduskuntavaaleissa äänesti 899 347 ihmistä eli noin 70,7 prosenttia kaikista äänioikeutetuista. Eniten ääniä sai Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue (37%), toiseksi eniten Suomalainen puolue (27,3%) ja kolmanneksi Nuorsuomalainen puolue (13,7%). Viimeiseksi tuli Kristillinen työväki (1,5%). Sosiaalidemokraattien voitto johtui luultavasti siitä, että se voitti muut puolueet kahdeksassa vaalipiirissä. Kaikkien suureksi yllätykseksi puolue menestyi hyvin myös maaseudulla. Eduskuntapaikat jaettiin siten, että sosiaalidemokraatit saivat 80 paikkaa, Suomalainen puolue 59 ja Nuorsuomalainen puolue 24. Lisäksi Ruotsalainen kansapuolue sai 24 paikkaa, Maalaisliitto yhdeksän ja Kristillinen työväki kaksi paikkaa.⁶¹

Suomen ensimmäisissä eduskuntavaaleissa läpi pääsi 19 naiskansanedustajaa. Tämä oli erityisen merkittävää siksi, että ensimmäistä kertaa maailmassa naiset pääsivät kansanedustajiksi. Yhdeksän naista pääsi eduskuntaan vaalit voittaneen Suomen Sosiaalidemokraatti puolueen listoilta. Kuuluisimpia olivat luultavasti Hilja Pärssinen sekä Miina Sillanpää⁶². Suomalaisen puolueen listoilta naisia pääsi eduskuntaan kuusi. Isoimmiksi nimiksi nousivat Hedvig Gebhard⁶³ sekä Aleksandra Gripenberg⁶⁴. Nuorsuomalaisen puolueen listoita eduskuntaan pääsi kaksi naista. Maalaisliiton ja Ruotsalaisen puolueen listoilta molemmista eduskuntaan pääsi yksi nainen.⁶⁵ Naiset näyttivät hyötyneen vaalikäytäntöjen uudistamisesta.

4.Ylös naiset äänestämään!

Vaalimainonta alkoi Suomessa vuonna 1907 ensimmäisten eduskuntavaalien aikaan ja varsinkin sanomalehtien vaalimainokset nousivat suureen rooliin. Tämä johtui siitä, että ehdokkaan kotipaikalla ei ollut vaaleissa merkitystä, joten puolueita, ehdokkaita ja

---

⁶⁰ Eduskunta; Oikeusministeriö, 10-28; Valtiopäiväjärjestys 1906 1 luku 3 §.

⁶¹ Eduskunta; Oikeusministeriö, 10-28.

⁶² Hilja Pärssinen oli yhteiskunnallisesti aktiivinen jo raittiusliikkeen aikana. Miina Sillanpäästä tuli puolestaan ensimmäinen naisministeri vuonna 1920. Korppi-Tommola 2005-2007.

⁶³ Hedvig Gebhard oli suosituimman naistenlehden Kotilieden perustaja. Korppi-Tommola 2005-2007.

⁶⁴ Aleksandra Gripenberg toimi Suomen Naisyhdistyksen puheenjohtajana sekä kansainvälisen Naisliiton perustajana. Korppi-Tommola 2005-2007.

⁶⁵ Korppi-Tommola 2005-2007.

vaaliliittoja voitiin mainostaa yli vaalipiirien.⁶⁶ Ensimmäisissä eduskuntavaaleissa mainostettiin esimerkiksi erilaisin vaalijulistein ja ehdokasilmoituksin.⁶⁷

Analysoin sanomalehtien eri puolueiden ja ehdokkaiden vaalimainoksia sekä ehdokasilmoituksia sisällönanalyysin avulla. Tämän menetelmän kautta pystyin tekemään analysoimistani vaalimainoksista Aamulehdessä, Uudessa Aurassa ja Helsingin Sanomissa kolme kategoriaa: arvot ja ominaisuudet, yhteiskunnallinen velvollisuus ja historiallinen vastuu sekä järki. Kategoriat eivät kuitenkaan ole täysin sitovia, sillä samassa mainoksessa voi esiintyä piirteitä useista eri kategorioista.

4.1. Arvot: tasa-arvoinen, raitis, siveellinen ja uskonnollinen nainen

Ensimmäisissä eduskuntavaaleissa äänestäjiin vedottiin sanomalehtien vaalimainosten kautta. Yksi äänestäjien houkuttelemisen väline oli arvoihin ja ominaisuuksiin vetoaminen. Arvot ja ominaisuudet saatettiin liittää äänestäjään itseensä, vaalimainoksen puolueeseen tai ehdokkaaseen.⁶⁸ Yleensä mainoksissa esiteltiin positiivisia arvoja ja ominaisuuksia, jolloin negatiivinen näkökulma jäi vähemmälle. Ainoana poikkeuksena oli Uudessa Aurassa ollut Aleksandra Gripenbergin mainos.⁶⁹ Tässä mainoksessa Gripenberg haukkuu sosiaalidemokraatteja sekä heidän ehdokastaan. Tämä oli kuitenkin ainoa vaalimainos kaikista analysoimistani mainoksista, jossa jokin ehdokas solvaa toista puoluetta tai ehdokasta. Tämän vuoksi en koe sillä olleen suurta tutkimuksellista painoarvoa tutkimuksessani, enkä käsittele vaalimainosta syvemmin. Muiden haukkuminen ei näyttänyt olleen laaja ilmiö ensimmäisten eduskuntavaalien sanomalehtien vaalimainonnassa.

Liitteessä 1 on esitetty Aamulehdessä 28.02.1907 ilmestynyt mainos.⁷⁰ Tämä Suomalaisen puolueen mainos oli selkeästi suunnattu naisille, sillä mainoksen otsikossa on sana naiset isolla, lihavoituna.⁷¹ Puolue ei kuitenkaan mainoksessa suoraan pyytänyt naisia äänestämään kyseistä puoluetta, sillä vaalimainos mainosti lähinnä puolueelle tärkeitä arvoja.

---

⁶⁶ Hovi-Wasastjerna 1999, 34.

⁶⁷ Hovi-Wasastjerna 1999, 35.

⁶⁸ Ks. *Aamulehti* 12.03.1907,2; *Aamulehti* 13.03.1907,3; *Aamulehti* 15.03.1907,4; *Helsingin Sanomat* 26.02.1907, 6; *Uusi Aura* 06.03.1907, 4; *Uusi Aura* 07.03.1907,3 (3-päiv. painos).

⁶⁹ *Uusi Aura* 13.03.1907, 4.

⁷⁰ Liite 1; *Aamulehti* 28.02.1907, 2.

⁷¹ Ibid.

Mainoksessa naisia houkuteltiin äänestämään puoluetta vetoamalla naisille tärkeisiin arvoihin eli uskontoon, raittiuteen sekä naisten aseman parantamiseen. Nämä arvot olivat tärkeitä 1900-luvun alun Suomessa muun muassa sen vuoksi, että Uusitalon mukaan naiset esimerkiksi huolehtivat lastensa uskonnollisesta ja moraalisesta kasvatuksesta.⁷² Lisäksi raittiusliike oli ensimmäinen poliittinen yhteiskunnallinen kanava naisille ja naisasialiikkeet halusivat omalla työllään parantaa naisten asemaa ja sivistää alempaa luokkaa.⁷³

Viimeinen mainoksessa esitetty arvo oli naisten aseman parantaminen, tasa-arvo. Naisten aseman parantaminen liittyi läheisesti naisliikkeeseen ja sen perustamisen syihin. Sulkusen mukaan liike perustettiin sen vuoksi, että naiset olivat kyllästyneitä epätasa-arvoiseen asemaansa yhteiskunnassa sekä naisiin liitettyihin stereotyyppisiin käsityksiin. Liikkeen pohjalta syntyi erilaisia yhdistyksiä, joista osa oli työläisnaisten ja toinen osa porvarinaisten omia yhdistyksiä.⁷⁴ Naisten aseman parantaminen oli tärkeää kaikille eri yhteiskuntaluokan naisille. Lisäksi naiset eivät olleet saaneet ottaa osaa yhteiskunnallisiin asioihin ennen uutta valtiopäiväjärjestystä ja sen myötä tulleita eduskuntavaaleja.

Mainoksessa viitattiin myös naisiin liitettävään ominaisuuteen eli siveellisyyteen.⁷⁵ Siveellisyys liitettiin 1900-luvun alussa vahvasti naisille kuuluvaksi ominaisuudeksi ja odotukseksi. Suurin osa naisista tavoitteli 1900-luvun alussa naimisiin pääsyä, jonka edellytyksenä oli yleensä se, että naisen täytyi olla siveellinen. Tuomaalan mukaan siveellisyyden odotus ilmeni esimerkiksi siinä, ettei prostituutiota tai aviottomia lapsia hyväksytty.⁷⁶ Naisasialiike edisti myös erityisesti alaluokan naisten siveellisyyttä, sillä se nähtiin moraalisen kansakunnan yhtenä tärkeimmistä ominaisuuksista.⁷⁷ Lisäksi naisten kuului olla uskollisia miehilleen eikä avioliiton ulkopuolisia suhteita sallittu. Naisten naimisiin pääsy merkitsi heille sitä, että joku huolehtisi heistä tulevaisuudessa. Nainen saattoi myös nousta säädystä ylemmäs, mikäli meni naimisiin ylempään säätyyn kuuluvan miehen kanssa.

---

⁷² Uusitalo 2013, 34.

⁷³ Ollila 1991, 53; Sulkunen 1991, 38 & 42.

⁷⁴ Sulkunen 1991, 31-37.

⁷⁵ Liite 1.

⁷⁶ Tuomaala 2005-2007b.

⁷⁷ Sulkunen 1991, 33-34.

Liitteen 2 vaalimainos on Suomalaisen puolueen listoilla olleen ehdokkaan Hedvig Gebhardin.⁷⁸ Kyseessä oli ehdokasilmoittelu, sillä mainos koski vain Gebhardia itseään. Hovi-Wasastjernan mukaan ehdokasilmoittelu oli hyvin tavallista ensimmäisten eduskuntavaalien aikaan, mutta ehdokkaiden kuvia ei laitettu sanomalehtien vaalimainoksiin.⁷⁹

Gebhard pyrittiin esittämään ehdokasilmoituksessa ihailtavien ja arvostettujen ominaisuuksien kautta. Hänestä tehdään ikään kuin kaikkien naisten esikuva, idoli. Tämä saattaa johtua siitä, että hän oli kauppiaan tytär ja hänen äidinkiелensä oli ruotsi. Gebhardista tuli aatelin, kun hän meni naimisiin pohjoissuomalaisen ruotsinkielisen suomenmielisen Hannes Gebhardin kanssa.⁸⁰ Hänen elämänsä historiaansa ei kuitenkaan tuoda mainoksessa esille.

Ehdokasilmoituksessa esitellään tavoiteltavia arvoja ja ominaisuuksia, kuten ”lahjakas”, ”oppinut”, ”jaloluontoinen”, ”kieltolain kannattaja”, ”tohtorin rouva”.⁸¹ Nämä kaikki olivat 1900-luvun alussa arvostettuja ja tavoiteltavia ominaisuuksia sen vuoksi, että harva nainen oli tuolloin päässyt käymään kouluja tai sivistämään itseään, johtuen naisten sukupuolen asettamista rajoituksista.⁸² Lisäksi raittiusliike mahdollisti naisten yhteiskunnallisen poliittisen osallistumisen.⁸³ Raittiusliike oli luultavasti monen naisen arvomaailman mukainen, joten siihen kannatti vedota myös vaalimainoksissa. Mainoksessa mainitaan myös, että Gebhard on rouva eli hän on naimisissa. Tämä oli tavoiteltavaa naisille siveellisyyden ja uskonnon kannalta 1900-luvun alussa.⁸⁴

Suomalaisen puolueen ehdokas Aleksandra Gripenberg yritti Gebhardin tavoin saada naisia äänestämään itseään liittämällä itseensä tavoiteltavia ominaisuuksia. Gripenbergin mainoksessa häneen liitetään samoja ominaisuuksia kuin Gebhardiinkin, kuten ”ahkera”, ”uskonnollinen” sekä ”oppinut”.⁸⁵ Gripenbergin käyttämät arvot pohjautuvat luultavasti hänen yhteiskunnalliselle työlleen. Hän oli Suomen Naisyhdistyksen puheenjohtaja vuoteen

---

⁷⁸ Liite 2; *Aamulehti* 10.03.1907, 2.

⁷⁹ Hovi-Wasastjerna 1999, 101.

⁸⁰ Mäkinen & Sysiharju 2006, 10 & 14-36.

⁸¹ Liite 2.

⁸² Tuomaala 2005-2007a.

⁸³ Sulkunen 1986, 239-240; Sulkunen 1991, 38.

⁸⁴ Sulkunen 1991, 33-34.

⁸⁵ *Uusi Aura* 12.03.1907, 3.

1913 asti ja toimi kansainvälisen Naisliiton perustajana.⁸⁶ Gripenbergin ja Gebhardin mainoksien samankaltaisuutta voi selittää se, että he olivat molemmat Suomalaisen puolueen listoilla olevia aatelistaisia.

Arvoihin ja ominaisuuksiin viitattiin myös nuorsuomalaisten vaalimainoksessa, mutta mainoksessa ei käsketä suoraa äänestämään puoluetta. Mainoksen tavoitteena oli, että naiset äänestävät listaa, jossa oli naisehdokkaan nimi.⁸⁷ Nuorsuomalaiset saivat vaaleissa läpi yhteensä kaksi naiskansanedustajaa, Lucina Hagmanin sekä Alli Nissisen.⁸⁸ Analysoimissani nuorsuomalaisten mainoksissa kyseisiä nimiä ei kuitenkaan mainittu, ainakaan naisille suunnatuissa vaalimainoksissa.

Nuorsuomalaiset nostivat mainoksessaan esille samoja arvoja ja ominaisuuksia kuin Suomalainen puolue, Hedvig Gebhard⁸⁹ ja Aleksandra Gripenberg⁹⁰. Erona Gebhardin ja Gripenbergin mainokseen oli se, että Nuorsuomalainen puolue liitti nämä ominaisuudet naisiin, jotka äänestivät kyseistä puoluetta. Muun muassa nämä ominaisuudet mainittiin mainoksessa: ”siveellinen”, ”raitis”, ”myötätuntoinen” ja ”isänmaallinen”.⁹¹ Mainoksessa nostettiin myös arvoja kuten ”naisten aseman parantaminen” sekä ”uskollisuus”.⁹² Syy, miksi Nuorsuomalainen puolue nosti samoja arvoja ja ominaisuuksia esille omassa mainoksessaan voidaan selittää samoilla ilmiöillä ja asioilla, kuin edellisekin mainokset.

Mainokset olivat puolueista ja ehdokkaista riippumatta siis hyvin samankaltaisia. Tämä tuli analyysissäni hyvin selkeästi ilmi, sillä Helsingin Sanomien Nuorsuomalaisen puolueen mainos⁹³ ja Aamulehden Suomalaisen puolueen mainos⁹⁴ olivat täsmälleen samoja kahta sanaa lukuun ottamatta.⁹⁵ Voidaanko siis todeta, että samat ominaisuudet ja arvot jaettiin yli puoluerajojen? Varmaa on ainakin se, että esille nousseet ominaisuudet ja arvot

---

⁸⁶ Kansallisbiografia 1999; Korppi-Tommola 2005-2007.

⁸⁷ *Helsingin Sanomat* 12.03.1907, 2.

⁸⁸ Korppi-Tommola 2005-2007.

⁸⁹ Liite 2.

⁹⁰ *Uusi Aura* 12.03.1907,3.

⁹¹ *Helsingin Sanomat* 12.03.1907, 2

⁹² Ibid.

⁹³ Ibid.

⁹⁴ *Aamulehti* 14.03.1907, 3.

⁹⁵ Nuorsuomalainen puolue: Tahdotko sinä nyt tehokkaalla tavalla myötävaikuttaa siihen, että kansamme kehitystä johdetaan lakipohjaiselle tielle? *Helsingin Sanomat* 12.03.1907, 2.

Suomalainen puolue: Tahdotko sinä nyt tehokkaalla tavalla myötävaikuttaa siihen, että kansamme kehitystä johdetaan kansanvaltaiselle suomalaiselle tielle? *Aamulehti* 14.03.1907,3.

pohjautuivat 1900-luvun alun Suomen yhteiskunnallisiin ihanteisiin sekä asioihin, joita sen ajan ihmiset pitivät tärkeinä ja tavoiteltavina.

4.2. Jokaisen naisen velvollisuus

Jokaisessa aineistoni lehdessä vedottiin lisäksi yhteiskunnalliseen velvollisuuteen sekä vastuuseen. Äänestysthetken historiallisuuteen vetoaminen oli myös yksi äänestykseen innostamisen keino. Lisäksi erityisesti yksi ehdokas pyrki innostamaan naisia äänestämään kirjoittamalla vaalimainoksensa käskymuotoon.⁹⁶

Liitteessä 3 on Suomalaisen puolueen mainos Aamulehdessä. Samankaltainen mainos löytyy Nuorsuomalaiselta puolueelta Helsingin Sanomista. Mainokset vetosivat hetken historiallisuuteen saadakseen naiset äänestämään. Molempien lehtien eri puolueiden mainokset vetosivat siihen, että näissä vaaleissa suomalainen nainen käyttäisi ensimmäistä kertaa valtiollista täysivaltaisuuttaan ja että tämä ainutkertainen tilaisuus on käytettävä.⁹⁷ Vaalimainoksien erona oli se, että Aamulehden mainos innosti naisia äänestämään Suomalaista puoluetta,⁹⁸ kun taas Helsingin Sanomien Nuorsuomalaisen puolueen mainos kehotti naisia äänestämään mitä tahansa listaa, jossa on naisehdokkaan nimi.⁹⁹

Aamulehden Hedvig Gebhardin mainoksessa ja Uuden Auran Aleksandra Gripenbergin ja Vaaliliitto D:n mainoksessa vedottiin puolestaan naisten yhteiskunnalliseen vastuuseen ja yritettiin saada naiset tällä tavalla äänestämään mainoksen ehdokasta.¹⁰⁰ Aamulehdessä yhteiskunnalliseen vastuuseen viitattiin suoraa mainoksessa.

Naiset! raskaan edesvastuun, otatte kantaaksenne, jos ette ensi perjantaina ja lauantaina ota osaa valtiopäivävaaleihin – Rouva Hedvig Gebhard on meidän ehdokkaamme.¹⁰¹

---

⁹⁶ Ks. *Aamulehti* 12.03.1907, 3; *Aamulehti* 13.03.1907, 4; *Aamulehti* 15.03.1907, 3 & 4; *Helsingin Sanomat* 26.02.1907, 6; *Uusi Aura* 21.02.1907, 2.

⁹⁷ *Aamulehti* 02.03.1907, 2; *Helsingin Sanomat* 12.03.1907, 2; Liite 3.

⁹⁸ Liite 3.

⁹⁹ *Helsingin Sanomat* 12.03.1907, 2.

¹⁰⁰ *Aamulehti* 12.03.1907, 2; *Uusi Aura* 06.03.1907, 4.

¹⁰¹ *Aamulehti* 12.03.1907, 2; *Aamulehti* 13.03.1907, 2.

Tämä Gebhardin viittaama raskas edesvastuu tarkoittaa Kielitoimiston sanakirjan mukaan raskasta oikeudellista vastuuta.¹⁰² Oikeudellisen vastuun voi ymmärtää 1900-luvun alun suomalaisessa yhteiskunnassa siten, että naisten yhteiskunnallinen oikeudellinen velvollisuus on äänestää näissä vaaleissa. Tämä johtuu yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden oikeutuksesta, joka antoi myös naisille äänioikeuden ja sitä kautta vastuun yhteiskuntaa kohtaan.

Uuden Auran Vaaliliitto D:n mainoksessa, joka oli Suomalaisen puolueen vaaliliitto, yhteiskunnalliseen vastuuseen viitattiin suoraan mainoksessa.

Ja niitä saadaan, jos yksimielisesti käymme toteuttamaan yhteiskunnallista velvollisuuttamme, käymme vaaleihin ja vedämme sen punaisen viivan oikeaan paikkaa.¹⁰³

Mainoksesta ei tarvitse etsiä piiloviestiä yhteiskunnallisesta vastuuta ja velvollisuutta koskien. Edellinen suoralainaus löytyy vaalimainoksen kolmannesta kappaleesta.¹⁰⁴ Tämä mainoksen kohta vetosi siihen, että naisten täytyi uuden yhteiskunnallisen velvollisuutensa toteuttamiseksi käydä äänestämässä Aleksandra Gripenbergiä ja Suomalaisen puolueen vaaliliitto D:tä. Tänäkin päivänä yhteiskunnallinen paine ja velvollisuudentunto ovat merkittävämpiä kannustimia äänestää vaaleissa.¹⁰⁵

Naisia innostettiin äänestämään myös erilaisilla käskyillä.¹⁰⁶ Mielenkiintoista oli se, että täsmälleen samaa käskyä käytettiin kolmessa eri Aamulehden lehdessä ja käskyillä itseään mainosti Hedvig Gebhard.

Naiset! Teidän on ensi perjantaina ja lauantaina äänestettävä sitä listaa, jolla rouva Gebhardin nimi on.¹⁰⁷

Käskystä käy ilmi, että naisia innostettiin äänestämään pakon avulla. Lisäksi mainos käski, että naisten on äänestävä vain listaa, jossa on Gebhardin nimi. Mitään muuta listaa ei mainoksen mukaan saanut äänestää. Käskyllä ja pakolla on suora yhteys

---

¹⁰² Kielitoimiston sanakirja.

¹⁰³ *Uusi Aura* 06.03.1907,4.

¹⁰⁴ Ibid.

¹⁰⁵ Blais 2000,3.

¹⁰⁶ *Aamulehti* 12.03.1907, 3; *Aamulehti* 13.03.1907, 4; *Aamulehti* 15.03.1907, 3.

¹⁰⁷ Ibid.

velvollisuudentuntoon. Velvollisuudentuntoa ei kuitenkaan tässä tapauksessa herätetty ihmiseen sisältäpäin, vaan velvollisuus pyritään saamaan ihmisestä esiin käskyn ja pakon kautta.

4.3. Järkevä nainen äänestää listalta naista

Arvojen ja ominaisuuksien sekä yhteiskunnallisen velvollisuuden ja historiallisen vastuun lisäksi vaalimainoksissa vedottiin myös järkeen. Tähän perustuva vetoaminen pohjautuu faktoihin ja rationaalisuuteen ja vaalimainosta on hankala kumota sen totuudenmukaisuuden vuoksi.¹⁰⁸

Ensimmäinen järkeen vetoava mainos oli nuorsuomalaisten Helsingin Sanomissa ilmestynyt mainos.¹⁰⁹

Äänestäkäämme niillä listoilla, joilla on naisehdokkaan nimi. Tämä on erittäin tärkeää, sillä muutoin voi käydä niin, ettei naisehdokas tulekkaan valituksi.¹¹⁰

Tässä mainoksen kohdassa vedottiin naisten järkeen sillä, että naiset äänestäisivät listaa, jossa on naisehdokas. Näin naisten ääni saataisiin yhteiskunnassa kuuluviin. Ensimmäisissä eduskuntavaaleissa oli erittäin todennäköistä, ettei suurin osa miehistä tulisi äänestämään naisehdokkaita eduskuntaan. Naisehdokkaat ajoivat naisten asioita, kuten naisten aseman parantamista, siveellisyyttä sekä kieltolakia. Miehillä muut asiat saattoivat olla tärkeämpiä kuin edellä mainitut tai miehet saattoivat kokea naiset alempiarvoisempina eivätkä sen vuoksi äänestäisi naisehdokasta.

Naisten heikko yhteiskunnallinen asema ilmeni esimerkiksi siinä, että naisten piti hakea vapautusta sukupuolestaan aina vuoteen 1901 asti, jos he halusivat opiskella yliopistossa. Työskentely yliopistoissa tuli naisille mahdolliseksi vasta vuonna 1916. Muihin valtion virkoihin naiset pääsivät vasta 1920-luvun lopulla. Lisäksi naiset saivat solmia itse omat

---

¹⁰⁸ *Uusi Aura* 21.02.1907, 2.

¹⁰⁹ *Helsingin Sanomat* 12.03.1907, 2.

¹¹⁰ *Ibid.*

työsuhteensa ilman miestensä suostumusta vasta vuonna 1922, ja vuonna 1930 nainen vapautui miehensä edusmiehisyydestä uuden avioliittolain tullessa voimaan.¹¹¹

Toinen järkeen vetoava mainos oli Uusi Aura-lehdessä. Mainos on koko sivun pituinen naisasianaisten ja Suomalaisen puolueen mainos. Mainoksessa esiteltiin monta asiaa, mutta selkeimmin vedottiin järkeen jo mainoksen ensimmäisessä kappaleessa. Mainoksessa kirjoitettiin, että

Valtiopäivillä laaditaan ne lait, joita jokaisen – naisenkin – tulee noudattaa. Siellä järjestetään kansalaisten – siis naistenkin – yhteisen asiat.¹¹²

Tämä asia perustuu faktaan ja sitä on sen vuoksi hankala kiistää. On totta, että ensimmäisessä eduskunnassa tehdyt lait koskivat kaikkia kansalaisia sukupuolesta ja iästä riippumatta. Mainos kehotti naisia äänestämään, jotta he pääsisivät päättämään yhteisistä laeista ja asioista, joita myös naisten oli noudatettava.

Lisäksi mainoksessa keskitytään perustelemaan, mitä kaikkea naisasianaiset ja Suomen naisyhdistys ovat tehneet eri yhteiskuntaluokissa olevien naisten hyväksi.¹¹³ Tämä perustuu faktaan, sillä naisasianaiset ja Suomen naisyhdistykset kouluttivat kaikkiin, erityisesti alempiin yhteiskuntaluokkiin kuuluvia naisia ja pitivät heille luentoja.¹¹⁴ Mainoksen sanoma oli se, että Suomalainen puolue ja naisasianaiset ovat tehneet eri yhteiskuntaluokissa olevien naisten hyväksi jo paljon. Naisten kannattaisi siis äänestää heitä, jotta tämä hyvän tekeminen jatkuisi myös tulevaisuudessa.

Viimeinen järkeen perustuva mainos, jonka haluan nostaa esille, löytyy Aamulehdestä. Mainos on aatelissäätyn kuuluvan Hedvig Gebhardin vaalimainos.¹¹⁵ Mainoksessa kehoitettiin naisia äänestämään Hedvig Gebhardia tosiasioihin nojautuen. Faktoja, joihin Gebhard vetosi olivat ”vaalien tärkeys” ja ”naisten erilaiset roolit yhteiskunnan puhdistus- ja uudistustyössä”.¹¹⁶ Vaalien tärkeys tulee ilmi siitä, että näissä vaaleissa naiset olivat

---

¹¹¹ Tuomaala 2005-2007a.

¹¹² *Uusi Aura* 14.03.1907, 1.

¹¹³ Ibid.

¹¹⁴ Sulkunen 1991, 33-34.

¹¹⁵ *Aamulehti* 08.03.1907, 2.

¹¹⁶ Ibid.

ensimmäistä kertaa sekä ääni- että vaalikelpoisia. Naiset pystyivät ensimmäistä kertaa vaikuttamaan yhteiskunnan lakeihin ja oloihin, jos he pääsevät eduskuntaan.

5. Lopuksi

Analysoin tutkimuksessani sisällönanalyysin avulla ensimmäisten eduskuntavaalien aikana naisille suunnattuja vaalimainoksia. Analysoimanani aineistona toimivat levikiltään suurimman suomenkieliset porvarilliset sanomalehdet, Uusi Aura, Helsingin Sanomat sekä Aamulehti.¹¹⁷ Eniten naisille suunnattuja mainoksia löytyi Aamulehdestä ja vähiten Helsingin Sanomista.

Analysoidessani lehdissä naisille suunnattuja vaalimainoksia huomasin sen, että yleisimmin vaalimainokset innostivat naisia äänestämään vetoamalla historialliseen ja yhteiskunnalliseen vastuuseen, arvoihin ja ominaisuuksiin että järkeen. Ehdokasilmoituksilla kehoitettiin naisia äänestämään vaalimainoksen ehdokasta. Puolueet taas innostivat naisia pääosin äänestämään listoja, joilla oli naisehdokkaita. Poikkeuksena oli Suomalaisen puolueen mainos, joka vetosi naisten velvollisuuteen sekä järkeen. Näillä vaalimainoksilla puolue innosti sekä kehotti naisäänestäjiä äänestämään omaa puoluettaan.

Vaalimainoksissa ei tuoda esiin, minkä säätyjen naisille vaalimainokset oli suunnattu. Tämän vuoksi oletan mainosten olleen suunnattuja yleisesti kaikille naisille. Huomionarvoista oli se, että tekijästä riippumatta puolueet ja ehdokkaat käyttivät samanlaisia taktiikoita saadakseen naiset äänestämään. Nuorsuomalaisen puolueen ja Suomalaisen puolueen yksi mainos oli täysin samanlainen kahta sanaa lukuun ottamatta. Lisäksi Hedvig Gebhard käytti täsmälleen samaa vaalimainosta kolmessa eri Aamulehden numerossa.

Hovi-Wasastjerna väitti omassa tutkimuksessaan, että naisille suunnatuissa mainoksissa visuaalisuus oli tärkeää. Tutkijan mukaan vaalimainoksissa käytettiin muun muassa ornamenttikehyksiä, osoittelevia sormia sekä pilapiirroksia.¹¹⁸ Mainosten visuaalisuudesta en voi olla Hovi-Wasastjerna kanssa samaa mieltä. Tutkimissani naisille suunnatuissa mainoksissa ei näkynyt kuvia, yhteiskunnallisia symboleita tai ornamenttikehyksiä. Toisia

---

¹¹⁷ Kansalliskirjasto: Sanomalehtikirjasto: *Aamulehti, Helsingin Sanomat, Uusi Aura* 1907.

¹¹⁸ Hovi-Wasastjerna 1999, 35-36 & 134.

puolueita harvemmin haukuttiin tai solvattiin mainoksissa. Poikkeuksena oli Aleksandra Gripenbergin mainos Uudessa Aurassa.¹¹⁹ Hovi-Wasastjernan tutkimuksen mukaan puolueet käyttivät iskulauseita,¹²⁰ mutta aineistossani eri puolueille ominaiset iskulauseet eivät nousseet esiin. Omassa tutkimuksessani naisille suunnatut mainokset pitivät sisällään ainoastaan tekstiä ja osa tekstistä saattoi olla lihavoitua. Mainokset olivat lisäksi pääasiassa lyhyitä, mutta muutama pitkäkin naisille suunnattu mainos löytyi analysoimistani lehdistä. Tutkimieni naisille suunnattujen vaalimainosten piirteet sopivat kuitenkin hyvin Hovi-Wasastjernan tulkintaan siitä, että mainoksissa yritettiin myydä ehdokasta, puoluetta tai aatetta lukijoille.¹²¹

Sanomalehtiä tutkiessani huomasin, että kaikki analysoimani vaalimainokset kuuluivat joko Suomalaiselle puolueelle tai Nuorsuomalaiselle puolueelle sekä Suomalaisen puolueen vaaliliitto D:lle. Lisäksi Suomalaisen puolueen ehdokkaat Hedvig Gebhard sekä Aleksandra Gripenberg mainostivat itseään tutkimissani mainoksissa. Näiden puolueiden ja Suomalaisen puolueen ehdokkaiden suuri näkyvyys analysoimassani aineistossa johtuu siitä, että kyseessä ovat porvarilliset puolueet sekä ehdokkaat.¹²² Nähtävästi heillä oli rahaa itsensä mainostamiseen sanomalehdissä. Lisäksi Suomalainen puolue ja Nuorsuomalainen puolue olivat asettaneet ehdokkaita jokaisessa vaalipiirissä. Tämä näytti tuottaneen hyvän tuloksen vaaleissa, sillä Suomalainen puolue sai toiseksi eniten ja Nuorsuomalainen kolmanneksi eniten kansanedustajia ensimmäiseen eduskuntaan.

Oman tutkielmani lopputulos on se, että naisille suunnatut mainokset olivat hillittyjä ja vaatimattomia, sillä niihin sisältyi vain tekstiä. Mainokset toimivat kuitenkin hyvin, sillä puolueet saivat kansanedustajiaan eduskuntaan erityisesti niistä vaalipiireistä, joissa mainostivat. Vaalien tulospalvelun mukaan Suomalainen puolue sai Hedvig Gebhardin läpi Hämeen läänin pohjoisessa vaalipiirissä. Aleksandra Gripenbergin meni vaaleissa läpi Turun läänin eteläisessä vaalipiirissä, joka kuuluu Uusi Aura-lehden lukualueeseen. Nuorsuomalaisen puolueen vaalimainonta näytti myös tuottaneen tulosta, sillä Hagman Lucina pääsi läpi Hämeen läänin eteläisessä vaalipiirissä, missä myös oletetusti luettiin Aamulehteä.¹²³

---

¹¹⁹ *Uusi Aura* 13.03.1907, 4.

¹²⁰ Hovi-Wasastjerna 1999, 34.

¹²¹ Hovi-Wasastjerna 1999, 136.

¹²² Borg 1965, 36; Kaarina, 150 & 155; Kansallisbiografia1999.

¹²³ Vaalien tulospalvelu.

Tutkimustani voisi jatkaa monella tavalla, sillä ensimmäisiä eduskuntavaaleja on tutkittu todella vähän mainonnan näkökulmasta. Jatkotutkimus voisi keskittyä esimerkiksi kaikkien vaalipiirien lehtien naisille suunnattujen vaalimainosten analysoimiseen. Tällä tavalla voitaisiin saada selville, oliko muillakin kuin porvaripuolueilla varaa mainostaa sanomalehdissä. Tulisiko tällä tavalla työväen tai ruotsalaisen puolueen mainoksia esille? Erityisesti kiinnostavaa olisi tutkia Lapin vaalipiirin vaalimainontaa, sillä sieltä valittiin vain yksi ehdokas. Oliko mainonta esimerkiksi kiihkeämpää tuolla alueella sen vuoksi vai mainostettiin Lapissa ollenkaan? Lisäksi olisi mielenkiintoista nähdä suunnattiinko vaalimainoksia vain miehille? Ketkä näitä mainoksia suuntasivat ja olisiko miehille ja naisille suunnatussa vaalimainonnassa joitain eroavaisuuksia tai yhtäläisyyksiä?

Lähde- ja kirjallisuusluettelo

I Arkistolähteet

Kansallisarkisto (KA), Helsinki

Suomen Suuriruhtinaanmaan asetuskokoelma 1905.

<http://extranet.narc.fi/juhlavuosi/kuva.php?alid=6&kuid=14>. Luettu 29.6.2020.

Kansalliskirjasto: Sanomalehtikirjasto.

<https://digi.kansalliskirjasto.fi/serial->

[publications?generalTypes=NEWSPAPER&generalTypes=JOURNAL&year=1907](https://digi.kansalliskirjasto.fi/serial-publications?generalTypes=NEWSPAPER&generalTypes=JOURNAL&year=1907). Luettu 8.7.2020.

II Painetut lähteet

Kielitoimiston sanakirja.

<https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/edesvastuu>. Luettu 21.7.2020.

Valtiopäiväjärjestys 1906.

Suomen Suuriruhtinaanmaan valtiopäiväjärjestys 26/1906.

Finlex: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1906/19060026001>. Luettu 29.6.2020.

Vaalilaki 1906.

Suomen Suuriruhtinaanmaan vaalilaki 26/1906.

Finlex: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1906/19060026024>. Luettu 29.6.2020.

III Lehdistö

Aamulehti, 28.02.1907,02.03.1907,08.03.1907,10.03.1907,12.03.1907,13.03.1907,
14.03.1907, 15.03.1907.

Helsingin Sanomat, 26.02.1907, 12.03.1907.

Uusi Aura, 21.02.1907, 06.03.1907, 07.03.1907 (3-päiv. painos), 12.03.1907, 13.03.1907,
14.03.1907.

IV Kirjallisuus

Blais, Andre, *Vote or not to Vote: The Merits and Limits of rational choice theory*. University of Pittsburgh Press, 2000.

Borg, Olavi, *Suomen puolueet ja puolueohjelmat 1880-1964*. Werner Söderström Osakeyhtiö: Porvoo, 1965.

Eduskunta, Eduskunnan lyhyt historia – autonomian ajalta EU-Suomen parlamentiksi.

<https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/historia/Sivut/default.aspx>.

Luettu 12.9.2020

Elo, Satu & Kyngäs, Helvi, The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing*, 62 (1), 2007, 107-115.

<https://onlinelibrary-wiley-com.libproxy.tuni.fi/doi/full/10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x#>.

Luettu 19.9.2020.

Hovi-Wasastjerna, Päivi, Poliittikan kasvot: poliittisen mainonnan kehityksestä Suomessa sadan vuoden ajalta vaalimainonnan tarkastelua vuosina 1907-1999. Oulurepro Oy: Helsinki, 1999.

Kaarninen, Mervi, Hedvig Gebhard: Pellervossa, parlamentissa ja puutarhassa.

<https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/eduskunta/yksi-kamari-kaksi-sukupuolta/Documents/11-kaarninen.pdf>. Luettu 8.10.2020.

Kansallisbiografia, Aleksandra Gripenberg. 2.11.1999.

<https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/4437>. Luettu 7.10.2020.

Korpinniemi, Marika, Asevelvollinen. Aleksandra Gripenbergin työ ensimmäisessä ja toisessa eduskunnassa 1907-1908. Julkaisematon historian pro gradu tutkielma, Tampereen yliopisto, 2007.

Korppi-Tommola, Aura, Ensimmäiset naiset eduskunnassa 1907-1908. 2005-2007.

<http://www.helsinki.fi/sukupuolentutkimus/aanioikeus/artikkelit/ensimmaiset.htm>.

Luettu 8.9.2020.

Koskinen, K. Pirkko, 'Äänioikeuden lainsäädäntöhistoria'. Teoksessa Ahtisaari, Eeva, Hinkkanen, Merja-Liisa, Kaarninen, Mervi, Katainen, Elina, Koskinen, K. Pirkko, Lintunen, Maija, Lähteenmäki, Maria, Markkola, Pirjo, Oikarinen, Sari, Oittinen, Riitta, Ollila, Anne, Pohls, Maritta, Ramsay Alexandra & Sulkunen, Irma (toim.), *Yksi kamari- kaksi sukupuolta, Suomen eduskunnan ensimmäiset naiset*. Gummerus Kirjapaino Oy: Jyväskylä, 1997.

Mäkinen, Riitta & Sysiharju, Anna-Liisa, *Hedvig Gebhardin osuus ja toiminta - eteenpäin ja ylöspäin*. Otavan Kirjapaino Oy: Keuruu, 2006.

Nygård, Toivo, 'Poliittisten vastakohtaisuuksien jyrkentyminen sanomalehdistössä'. Teoksessa Nygård, Toivo, Salokangas, Raimo & Tommila, Päiviö (toim.) *Suomen lehdistön historia 2, Sanomalehdistö suurlakosta talvisotaan*. Kustannuskiila: Kuopio, 1987, 57-61 & 79-84.

Oikeusministeriö, Eduskuntavaalit 1907.

Ollila, Anne, 'Naisliike, nationalismi ja kansanvalistus: Miksi Martta-yhdistys halusi riveihinsä "kaikkien luokkien naiset?" '. Teoksessa Anttonen, Anneli, Henriksson, Lea & Nätkin, Ritva (toim.) *Naisten hyvinvointivaltio*. Gummerus kirjapaino Oy: Jyväskylä, 1994, 53.

Sulkunen, Irma, *Rattius kansalaisuskontoa. Raittiusliike ja järjestäytyminen 1870- luvulta suurlakon jälkeisiin vuosiin*. SHS: Helsinki, 1986.

Sulkunen, Irma, *Retki naishistoriaan*. Hanki ja jää: Helsinki, 1991.

Sulkunen, Irma, 'Naisten äänioikeus meillä ja muualla'. Teoksessa Ahtisaari, Eeva, Hinkkanen, Merja-Liisa, Kaarninen, Mervi, Katainen, Elina, Koskinen, K. Pirkko, Lintunen, Maija, Lähteenmäki, Maria, Markkola, Pirjo, Oikarinen, Sari, Oittinen, Riitta, Ollila, Anne, Pohls, Maritta, Ramsay, Alexandra & Sulkunen, Irma (toim.), *Yksi kamari- kaksi sukupuolta, Suomen eduskunnan ensimmäiset naiset*. Gummerus Kirjapaino Oy: Jyväskylä, 1997, 11-13.

Sulkunen, Irma, 'Naiset ja Äänioikeus Suomessa'. Teoksessa Sulkunen, Irma, Lähteenmäki, Maria & Korppi-Tommola, Aura (toim.), *Naiset eduskunnassa*. Edita: Helsinki, 2006, 41-58.

Sulkunen, Irma, *Suurlakko ja naisten äänioikeus. 2005-2007*.

<http://www.helsinki.fi/sukupuolentutkimus/aanioikeus/artikkelit/suurlakko.htm>.

Luettu 8.9.2020.

Tikka, Marko, 'Mitä tapahtui?'. Teoksessa Haapala, Pertti, Löytty, Olli, Melkas, Kukku & Tikka, Marko (toim.), *Kansa kaikkivaltias, suurlakko Suomessa 1905*. Gummerus Kirjapaino Oy: Jyväskylä, 2008, 23.

Tikka, Marko, *Kun kansa leikki kuningasta, Suomen suuri lakko 1905*. Suomen Kirjallisuuden Seura: Helsinki, 2009.

Tuomaala, Saara, *Holhouksenalaisuudesta koulutetuksi ja vapaaksi kansalaiseksi. 2005-2007a*.

<http://www.helsinki.fi/sukupuolentutkimus/aanioikeus/artikkelit/tuomaala.htm>.

Luettu 8.9.2020.

Tuomaala, Saara, *Yksinhuoltajaäidit ja -lapset naisten poliittisena työkenttänä 1900-luvun alussa. 2005-2007b*.

<http://www.helsinki.fi/sukupuolentutkimus/aanioikeus/artikkelit/yksinhuoltajaaidit.htm>.

Luettu 12.9.2020.

Uusitalo, Taina, *Elämä työläisnaisten hyväksi – Fiina Pietikäisen yhteiskunnallinen toimijuus 1900-1930, tutkimus työväenliikkeen sukupuolisidonnaisista käytännöistä*. Julkaisematon Suomen yhteiskuntatieteellinen väitöskirja, Turun yliopisto, 2013.

Vaalien tulospalvelu, Vuoden 1907 eduskuntavaaleissa valitut kansanedustajat.

<https://tulospalvelu.vaalit.fi/EKV1907/eduskuntavaalit1907/valitut1907.pdf>.

Luettu 22.7.2020.

YLE 2017, Kieltolaki – susi jo syntyessään. YLE Ilm. 8.11.2017.

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2017/11/08/kieltolaki-susi-jo-syntyessaan>. Luettu 8.9.2020.

Liitteet

Liite 1. Suomalaiseen puolueen mainos Aamulehdessä.

Naiset!

Muistakaa, että **Suomalainen puolue** on ottanut ohjelmaansa myöskin:

- Kansankirkon tukemisen,**
- Siveellisyyden edistämisen,**
- Väkijuomain kieltolain,**
- Naisen aseman parantamisen.**

Lähde: *Aamulehti* 28.02.1907,2.

Liite 2. Hedvig Gebhardin mainos Aamulehdessä.

NAISET

Älkäämme antako eksyttää itseämme, Meidän lahjakkain, oppinein, kykenevin oma ehdokkaamme on jaloluontoinen, vähäväkisten todellinen ystävä, osuustoiminta-aatteen etevä edistäjä, tohtorin rouva

Hedvig Gebhard

HÄNTÄ AÄNESTÄKÄÄMME LISTALLA

N:o 27

suomalaisen puolueen vaaliliitossa.

Lähde: *Aamulehti* 10.03.1907,2.

- Hankkikaa - || Yleisiä ja yksityisten kirjastoja || **Hämeen Kirjakauppa,**
kirjasto jokaiseen kotiin. || järjestää ja täydentää edullisesti || Tampere. ||

== NAISET! ==

Tarmokkaaseen toimintaan Suomalaisen puolueen hyväksi, joka tahtoo puhdistaa yhteiskuntaa ja poistaa kotiemme vihollisen, väkijuomat. Ensi kerta suodaan nyt meille tilaisuutta olla mukana tämän, kansamme syövän poistamisessa.

Käyttäkäämme tätä tilaisuutta!

Lähde: Aamulehti 02.03.1907, 2.